

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W WĄSEWIE w 2019 roku

Zarząd Banku Spółdzielczego w Wąsewie działając zgodnie z art. 49 Ustawy o rachunkowości przedkłada Sprawozdanie z działalności Banku Spółdzielczego w Wąsewie za rok obrotowy od 01 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.

I. INFORMACJE OGÓLNE O DZIAŁALNOŚCI BANKU W 2019 ROKU

1. Charakter i lokalizacja geograficzna działalności

Bank Spółdzielczy w Wąsewie wpisany jest do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000108612. Zgodnie ze Statutem, Bank działa na obszarze województwa mazowieckiego a także na terenie powiatów: wysokomazowieckiego, zambrowskiego i łomżyńskiego. Faktycznie jednak Bank prowadził działalność na północnym Mazowszu, gdzie posiada swoje placówki. Siedziba Banku znajduje się w Wąsewie.

Bank na dzień 31.12.2019 roku prowadził działalność za pośrednictwem Wydziału handlowego Centrali Banku w Wąsewie, Punktu Obsługi Klienta w Czerwinie i Filii Banku w Ostrołęce.

2. Zebranie Przedstawicieli

W 2019 roku, Zebranie Przedstawicieli, odbyło się w dniu 7 kwietnia 2019 roku i podjęło przede wszystkim uchwały zatwierdzające sprawozdanie finansowe i podział zysku Banku za 2018 rok oraz sprawozdanie Rady Nadzorczej i Zarządu Banku Spółdzielczego w Wąsewie z działalności za 2018 rok. Zebranie udzieliło absolutorium Członkom Zarządu Banku.

Zebranie Przedstawicieli dokonało też oceny stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku, następcej oceny odpowiedniości członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej jako organu kolegialnego oraz przestrzegania Polityki wynagrodzeń w Banku za 2018 rok.

3. Rada Nadzorcza Banku

W 2019 roku Rada Nadzorcza pracowała w następującym składzie:

1. Jaworski Grzegorz	- Przewodniczący Rady,
2. Równy Józef	- Z-ca Przewodniczącego Rady,

3. Łoniewski Tadeusz	- Sekretarz,
4. Kalapeta Małgorzata	- Członek Rady,
5. Skalik Anna	- Członek Rady,
6. Sot Sylwester	- Członek Rady,
7. Zdziarski Andrzej	- Członek Rady.

4. Zarząd Banku

Działalnością Banku kierował Zarząd Banku w składzie:

1. Urszula Zalewska – Prezes Zarządu
2. Marta Powierża – Wiceprezes Zarządu ds. finansowo-księgowych/Główny Księgowy
3. Michał Mścichowski – Wiceprezes Zarządu ds. handlowych

Zarząd wykonując swoje obowiązki odbył **125 posiedzeń**, na których podejmował decyzje kredytowe, zapoznawał się i analizował otrzymywane materiały zgodnie z systemem informacji zarządczej. Podjęto **133 uchwały**, które dotyczyły bieżącej działalności, między innymi wprowadzające zmiany w procedurach produktowych oraz regulacjach dotyczących zarządzania ryzykiem bankowym.

Zadania realizowane były w strukturze organizacyjnej dostosowanej do skali prowadzonej przez Bank działalności oraz wymogów obowiązujących przepisów prawa i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego.

Sytuacja ekonomiczno – finansowa podlegała kwartalnie ocenie KNF, Banku Zrzeszającego oraz SSOZ. Oceny są dobre i nie uległy znacznym zmianom.

5. Organizacja wewnętrzna Banku

W strukturze organizacyjnej Banku Spółdzielczego Wąsewie, mieści się Centrala Banku w Wąsewie, Punkt Obsługi Klienta w Czerwinie oraz Filia Banku w Ostrołęce.

W skład Centrali Banku w 2019 roku wchodziły następujące komórki organizacyjne:

1. W pionie Prezesa Zarządu:

- Stanowisko Obsługi Zarządu i Spraw Samorządowych, Kadr i Administracji,
- Stanowisko obsługi informatycznej,
- Stanowisko monitoringu kredytów,
- Stanowisko analiz i weryfikacji kredytowej,
- Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz,
- Stanowisko ds. zgodności / kontroli wewnętrznej.

2. **W pionie podlegającym Wiceprezesowi Zarządu kierującego pionem handlowym:**

- Wydział Kredytów,
- Wydział Depozytów i Rachunków Bankowych,
- Punkt Obsługi Klienta w Czerwinie,
- Filia Banku w Ostrołęce

3. **W pionie podlegającym Wiceprezesowi Zarządu kierującemu pionem finansowo księgowym i jednocześnie pełniącym funkcję Głównego Księgowego:**

- Wydział Finansowo – Księgowy,
- Stanowisko Kasowo- Skarbcowe.

6. Pracownicy Banku.

Na koniec 2019 roku, **stan zatrudnienia wyniósł 23,5 etatów (23 pracowników na pełnym etacie oraz 1 pracownik na ½ etatu)**, co oznacza zwiększenie zatrudnienia w stosunku do końca 2018 roku o 2 etaty.

Struktura wiekowa kadry Banku jest zrównoważona i nie grozi problemami z zastępowalnością określonych pracowników. Fluktuacja kadr jest umiarkowana.

Ponad 80% pracowników posiada wyższe wykształcenie, 42% pracowników ukończyło studia podyplomowe, a 33% otrzymało Certyfikat Dyplomowanego Pracownika Bankowego.

Potrzeba podnoszenia kwalifikacji i ukierunkowanego rozwoju kadry skutkowałą szeregiem szkoleń o różnorodnej tematyce bankowej. W 2019 roku pracownicy oraz kadra kierownicza wzięli udział w **82 szkoleniach zewnętrznych i 35 szkoleniach wewnętrznych**, obejmujących między innymi zagadnienia takie jak: wdrażanie przepisów ogólnego Rozporządzenia o ochronie danych osobowych (RODO), nowej Ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, zmiany dostosowawcze do wynikające z wdrożenia dyrektywy PSD2, zmiana ustawy Eurofatca, sprawozdawczość i procesowanie pieniędzy w świetle zarządzenia NBP, zmiany w systemie podatkowym, zarządzania ryzykiem w Banku, organizacji kontroli wewnętrznej, sprzedaży produktów i usług bankowych, nowa sprawozdawczość FINREP, realizacja transakcji złotych za pośrednictwem nowego systemu rozliczeniowego Multicentaur, wymiana walutowa, kursy kasjera złotowo-walutowego, ocena zdolności kredytowej gospodarstw rolnych, wykorzystanie operatu szacunkowego w procesie kredytowym, restrukturyzacja zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, zasady zarządzania

ekspozycjami zagrożonymi, szkolenia ZUS (składki, zasiłki), zmiany w Prawie Pracy, płace, dokumentacja kadrowa, funkcjonowania w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS oraz bezpieczeństwa informatycznego. Koszty szkoleń za 2019 rok wyniosły ponad 27 tys. zł.

7. Członkowie i fundusze własne.

Kapitały własne Banku (bilansowe) na koniec omawianego okresu wynosiły **11 924 tys. zł** i w stosunku do stanu z końca 2018 roku wzrosły o 386 tys. zł, tj. o 3,23%.

Sam fundusz zasobowy wyniósł kwotę 10 810 tys. zł i wzrósł o 401 tys. zł, tj. o 3,85 %.

W omawianym okresie poziom funduszu udziałowego zmniejszył się o kwotę 15 tys. zł, co nie stanowi istotnej kwoty.

Analizę udziałów członkowskich i funduszu udziałowego w rozbiciu na liczbę członków oraz liczbę posiadanych udziałów przedstawia poniższa Tabela.

Stan na dzień 31.12.2018r.				Stan na dzień 31.12.2019 r.			
ILOŚĆ CZŁONKÓW	IŁE UDZIAŁÓW	RAZEM UDZIAŁY	KWOTA UDZIAŁÓW	ILOŚĆ CZŁONKÓW	IŁE UDZIAŁÓW	RAZEM UDZIAŁY	KWOTA UDZIAŁÓW
448	1	448	170 240,00	444	1	444	168 720,00
173	2	346	131 480,00	170	2	340	129 200,00
85	3	255	96 900,00	83	3	249	94 620,00
12	4	48	18 240,00	12	4	48	18 240,00
2	5	10	3 800,00	2	5	10	3 800,00
1	6	6	2 280,00	1	6	6	2 280,00
4	8	32	12 160,00	4	8	32	12 160,00
1	9	9	3 420,00	2	9	18	6 840,00
1	13	13	4 940,00	1	13	13	4 940,00
1	14	14	5 320,00	1	14	14	5 320,00
1	15	15	5 700,00	1	15	15	5 700,00
1	17	17	6 460,00	1	17	17	6 460,00
2	18	36	13 680,00	2	18	36	13 680,00
1	19	19	7 220,00	1	19	19	7 220,00
1	21	21	7 980,00	1	21	21	7 980,00
0	22	0	0,00	0	22	0	0,00
1	24	24	9 120,00	1	24	24	9 120,00
2	26	52	19 760,00	2	26	52	19 760,00
1	27	27	10 260,00	1	27	27	10 260,00
3	31	93	35 340,00	2	31	62	23 560,00
1	34	34	12 920,00	1	34	34	12 920,00
1	40	0	0,00	1	40	0	0,00
1	42	0	0,00	1	42	0	0,00
1	43	43	16 340,00	1	43	43	16 340,00
1	57	57	21 660,00	1	57	57	21 660,00
1	60	60	22 800,00	1	60	60	22 800,00

1	80	80	30 400,00	1	80	80	30 400,00
1	90	90	34 200,00	1	90	90	34 200,00
1	92	92	34 960,00	1	92	92	34 960,00
748	X	1941	737 80,00	739	X	1903	723 140,00

W porównaniu do stanu na koniec 2018 roku liczba członków banku zmniejszyła się o **9** osób. Na taki stan wpływ miały następujące okoliczności:

1. zgodnie ze złożonymi podaniami z listy członków Banku skreślono 9 osób,
2. nie przyjęto nowych członków.

W analizowanym okresie liczba udziałów członkowskich zmniejszyła się o 38 sztuk. Na taki stan wpływ miały następujące okoliczności:

1. zgodnie ze złożonymi podaniami przebiegowano na konto udziałów wypowiedzianych 46 sztuk udziałów,
2. z tytułu dopłat od dotychczasowych członków przyjęto wpłaty 8 udziałów.

W związku z powyższym na dzień **31.12.2019r.** liczba członków BS wynosiła **739 osób**, posiadających łącznie **1 903 udziałów**, w związku z czym **stan funduszu udziałowego** wyniósł kwotę **723 140,00 zł**.

8. Majątek Banku i inwestycje bankowe.

Majątek finansowy Banku na dzień 31.12.2019 roku stanowiły akcje i udziały.

Akcje:

- **1 006 812,96 zł** w Banku Zrzeszającym BPS S.A. (578 722 szt.),
- **10 880,00 zł** w SGB w Poznaniu (85 akcji).

Udziały:

- **2 000 zł** w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS S.A.
- **400 zł** w TUV w Poznaniu.

W analizowanym okresie nie nastąpił wzrost majątku finansowego.

W 2019 roku Bank poniósł nakłady na wyposażenie placówek oraz bezpieczeństwo informatyczne, wydając łącznie 210 126,08 zł (tj. odpowiednio 15 675,16 zł -wyposażenie i 194 450,92 zł -koszty informatyczne). Ponadto wydatkowano na środki trwałe kwotę 96 342,73 zł oraz na wartości niematerialne i prawne kwotę 7 466,10 zł. W roku 2019 Bank znacznie wzrosły wydatki na środki trwałe, głównie poprzez zakup nowego bankomatu, wymianę i modernizację systemu monitoringu, zakup mebli, komputerów, routera. Poniesione wydatki związane są przede wszystkim z poprawą warunków pracy, bezpieczeństwa Banku oraz obsługi klientów.

Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na dzień 31.12.2019 roku wyniosła 338 711,43 zł. Aktywa trwałe netto łącznie stanowiły 2,84% funduszy własnych.

Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych wyniosła 1 239 tys. zł a wartości niematerialnych i prawnych 167 tys.zł.

Najważniejsze aktywa trwałe brutto to:

- **439 495,24 zł** budynek Banku, działka, utwardzenie placu i ogrodzenie,
- **205 017,22 zł** komputery, drukarki,
- **172 419,35 zł** urządzenia techniczne: serwery, routery, centralny UPS, klimatyzatory, centrale telefoniczne, system sygnalizacji włamaniowej i napadowej, itp.
- **279 082,82 zł** pozostałe urządzenia, przyrządy, ruchomości: bankomaty, meble, urządzenia wielofunkcyjne, liczarki, plafony elewacyjne, itp.
- **142 878,54 zł** pozostałe tj: samochody, kocioł gazowy, pompa w kotłowni oraz wyposażenie gdzie indziej nieklasyfikowane.

W celu zachowania norm płynności Bank **wolne środki pieniężne** inwestował w 7- dniowe bony pieniężne NBP oraz lokaty międzybankowe w Banku Zrzeszającym, głównie z terminem zapadalności do 1 miesiąca.

Na dzień 31.12.2019 roku, Bank posiadał:

- **925 000,00 zł** w zakupionych obligacjach (cena nominalna) BPS S.A. w Warszawie,
- **9 130 000,00 zł** zakupione bony NBP,
- **6 672 638,34 zł** w lokacie overnight,
- **2 500 000 zł** w lokacie w BPS S.A. do 1 m-ca.

Przychody z inwestycji finansowych stanowiły kwotę 328 tys. zł, co stanowi 5,07% ogółu przychodów (z obligacji 77 tys., bonów 165 tys., lokat 86 tys. zł).

Zgodnie z umową zawartą ze SSOZ BPS **Bank przekazał środki w kwocie 8 139 060 zł** (7,28% aktywów netto) **tytułem depozytu obowiązkowego** oraz **635 002,63 zł** (0,57% aktywów netto) **tytułem zasilenia funduszu zabezpieczającego**. Środki te wygenerowały przychód w wysokości 128 tys. zł, (119 tys. zł odsetki od depozyt, 9 tys. zł- odsetki od zasilenia funduszu zabezpieczającego) co stanowi 1,97% przychodów ogółem za 2019 rok.

II. UWARUNKOWANIA OGÓLNE PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI.

Bank Spółdzielczy w Wąsewie realizował swoje cele strategiczne w zmiennym otoczeniu gospodarczym, przy intensywnych zmianach regulacji finansowo – gospodarczych.

Ostatnie lata to dynamiczne zmiany zachodzące w ustawodawstwie, głównie poprzez dostosowanie polskich regulacji do prawa europejskiego. Obecnie najważniejsze zmiany dla Banku dotyczą wejścia w życie pakietu CRD/CRR, odnoszące się do składników kapitału, funduszu udziałowego i norm płynności oraz PSD2 w zakresie rozliczeń pieniężnych i prowadzenia rachunków bankowych.

Rok 2019 był kolejnym rokiem niosącym ze sobą prawdziwe ”tsunami regulacyjne”. Kumulacja nowych przepisów rangi unijnej i krajowej spowodowała znaczną ilość wchodzących w życie, istotnych regulacji m.in.: nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, obowiązkowy Split payment, STIR, RODO, czy najbardziej wymagające wprowadzenie Dyrektywy PSD2. Każda z wymienionych regulacji oznacza dla Banku konieczność wdrożenia istotnych zmian, zarówno po stronie produktowej, jak i w zakresie organizacyjno-technologicznym.

Rok 2019 z perspektywy rynków finansowych i gospodarki był dla Polski niezwykle interesujący. Był to czas spowolnienia PKB, przy jednoczesnym dalszym spadku bezrobocia i wzroście wynagrodzeń. Niestety ciężko zarabiane pieniądze traciły realnie na wartości przez rosnące w coraz szybszym tempie ceny.

Bank Spółdzielczy w Wąsewie jest zrzeszony z grupą banków spółdzielczych w ramach Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Od grudnia 2015 roku Bank w Wąsewie jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Na koniec 2019 roku uczestnikami Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS jest Bank BPS i 326 banków spółdzielczych zrzeszonych w grupie BPS, łącznie z Bankiem w Wąsewie.

III. CHARAKTERYSTYKA PODSTAWOWYCH OBSZARÓW DZIAŁALNOŚCI BANKU

Bank Spółdzielczy w Wąsewie w 2019 roku realizował zadania zgodnie z przyjętymi kierunkami w Strategii rozwoju Banku na lata 2016 – 2020 oraz zgodnie z Planem ekonomiczno- finansowym na 2019 rok. Na skutek znacznego wzrostu depozytów odnotowano wzrost sumy bilansowej.

Suma bilansowa wzrosła na przestrzeni 2019 roku z kwoty **103 317 439,15 zł, do kwoty 111 760 595,27 zł tj. o 8,17%** (w 2018 roku o 10,64%, w 2017 roku 35,54%, w 2016 roku 6,34%, a w 2015 roku 10,08%). Tym samym wykonano plan finansowy na 2019 rok (107 mln zł) w tym zakresie w 104,45%.

Osiągnięto zakładany poziom obliża kredytowego, którego dynamika wzrostu r/r wyniosła 15,84%. Wskaźniki efektywności działania były na dobrym poziomie: suma bilansowa na jednego zatrudnionego wynosiła 4 756 tys. zł, wskaźnik ROA netto - 0,61% oraz ROE netto – 5,31%. Wskaźnik kosztów C/I wynosił 57,07% .

Dobry i bezpieczny poziom wykazywały **fundusze własne**, które pomimo systematycznej amortyzacji funduszu udziałowego, wg CRR/CRD IV wyniosły **11 827 tys. zł.**

Fundusze własne zapewniły ukształtowanie się wskaźników adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2019 r. na poziomie: współczynnik kapitału podstawowego TIER I – 17,23 % oraz łączny współczynnik kapitałowy – 17,23 %.

1. Działalność depozytowa

W analizowanym okresie depozyty zgromadzone w Banku wynosiły **97 780 tys. zł i wzrosły** w porównaniu z końcem poprzedniego roku **o 7 768 tys. zł, tj. o 8,63%.**

Strukturę depozytów wg podmiotów prezentuje poniższa Tabela.

Tabela: Struktura depozytów wg podmiotów

Lp.	Depozyty	31.12.2018r.		31.12.2019r.		Dynamika 2019/2018
		Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	
1.	Osoby fizyczne, w tym:	72 338	80,36	76 801	78,55	106,17
	- bieżące	21 374	58,35	22 706	56,88	106,23
	- terminowe	50 964	95,47	54 095	93,50	106,14
2.	Rolnicy, w tym:	9 313	10,35	9 834	10,06	105,59
	- bieżące	9 313	25,42	9 834	24,63	105,59
	- terminowe	0	0	0	0	0
3.	Przedsiębiorcy, w tym:	2 515	2,79	3 106	3,18	123,50
	- bieżące	2 515	6,87	3 106	7,78	123,50
	- terminowe	0	0	0	0	0
3.	Budżetów, w tym:	1 549	1,72	2 442	2,50	157,65
	- bieżące	1 444	3,94	2 312	5,78	160,11
	- terminowe	105	0,19	130	0,22	123,81
4.	Spółki, spółdzielnie, w tym:	3 506	3,89	5 103	5,21	145,55
	- bieżące	1 442	3,94	1 669	4,18	115,74
	- terminowe	2 064	3,87	3 434	5,93	166,38
5.	Pozostałe podmioty, w tym:	791	0,88	494	0,50	37,55
	- bieżące	541	1,48	294	0,73	45,65
	- terminowe	250	0,47	200	0,35	20,00
	DEPOZYTY OGÓŁEM	90 012	100	97 780	100	108,63
	- bieżące	36 630	40,69	39 921	40,82	108,98
	- terminowe	53 383	59,31	57 859	59,18	108,38

Struktura podmiotowa depozytów wskazuje na dywersyfikację źródeł ich pochodzenia. Stan środków zdeponowanych na rachunkach osób prywatnych w analizowanym okresie wynosił 76 801 tys. zł, co stanowiło 78,55% depozytów ogółem. Kolejnym znaczącym źródłem depozytów były rachunki przedsiębiorców indywidualnych oraz spółek i spółdzielni, na których zaewidencjonowano 8 209 tys. zł. Ich udział w strukturze depozytów wyniósł 8,39%. Środki na rachunkach rolniczych wynosiły 9 834 tys. zł i stanowiły 10,06% ogółu depozytów. Środki na rachunku budżetu wyniosły 2 442 tys. zł, co stanowiło 2,50% portfela depozytów. Stan depozytów pozostałych podmiotów zamknął się kwotą 494 tys. zł, co stanowi 0,50% ogółu depozytów.

Na koniec sprawozdawczego okresu zgromadzono środki:

- 39 921 tys. zł na rachunkach bieżących, tj. 40,82 % depozytów ogółem,
- 57 859 tys. zł na rachunkach terminowych, tj. 59,18 % depozytów ogółem

Środki na rachunku lokat terminowych pokrywały akcję kredytową Banku w 70% (70,16%). Wskaźnik pokrycia całej akcji kredytowej środkami depozytowymi na koniec 2019 roku osiągnął poziom 118,56% i był niższy o 7% w stosunku do analogicznego okresu roku ubiegłego, wynoszącego 126%. Zmniejszenie wskaźnika pokrycia akcji kredytowej środkami depozytowymi jest wynikiem znacznego wzrostu stanu kredytów (wzrost o 15,84%), przy czym baza depozytowa wzrosła o 8,62%. Wzrost ten nastąpił między innymi w wyniku pozyskiwania nowych klientów w placówce bankowej w Ostrołęce.

W 2019 roku Bank prowadził 2 487 sztuk rachunków bieżących klientów ze wzrostem do poprzedniego roku o 27 rachunki. Należy zaznaczyć, że przez cały 2019 rok trwały prace pracowników dotyczące aktualizacji i przeglądów rachunków bankowych, gdzie zamykane były rachunki nieaktywne. W wyniku tego zlikwidowane zostało łącznie 138 sztuk rachunków. **Natomiast w roku 2019 założone zostały nowe rachunki łącznie dla 165 klientów.** Dla osób prywatnych założono nowych 118 rachunków, dla rolników 7 rachunków, dla przedsiębiorców 19, dla spółek i spółdzielni 4 rachunków, dla samorządów 6 oraz dla innych podmiotów 11 sztuk. Strukturę rachunków bieżących wg. podmiotów przedstawia poniższa Tabela.

Tabela: Rachunki bieżące wg podmiotów w Banku Spółdzielczym w Wąsewie

L.p.	Wyszczególnienie rachunków:	31.12.2018r.	Struktura %	31.12.2019r.	Struktura %	Przyrost/spadek	Dynamika 2019/2018
1.	Osób prywatnych (ROR, WiW, AVISTA, SKO)	1 550	63,01%	1 577	63,41%	+27 W tym: Założone + 118 Zlikwidowane -91	101,74%
2.	Rolników	770	31,30%	740	29,75%	-30 W tym: Założone + 7 Zlikwidowane -37	96,10%
3.	Przedsiębiorców	81	3,29%	92	3,70%	+11 W tym: Założone + 19 Zlikwidowane -8	113,58%
4.	Spółek, spółdzielni	21	0,86%	24	0,97%	+3 W tym: Założone + 4 Zlikwidowane -1	114,29%
5.	Pozostałych podmiotów niefinansowych	22	0,89%	32	1,29%	+10 W tym: Założone + 11 Zlikwidowane -1	145,45%
6.	Samorządów	16	0,65%	22	0,88%	+6 W tym: Założone + 6 Zlikwidowane - 0	137,50%
	RAZEM	2 460	100%	2 487	100%	+ 27 W tym: Założone + 165 Zlikwidowane -138	101,10%

2. Działalność kredytowa.

Portfel kredytowy na dzień 31.12.2019 r. wynosił **82 471 tys. zł** i w stosunku do końca 2018 r. **wzrósł o 11 278 tys. zł, czyli o 15,84%**. Wzrost odnotowano w kredytach udzielonych rolnikom o 3 590 tys. zł, tj. o 8,53%, przedsiębiorcom o 6 892 tys. zł, tj. o 46,50 %, osobom fizycznym o 1 878 tys. zł, tj. o 17,98%. Nastąpił spadek kredytów udzielonych jednostkom sektora budżetowego o 1 083 tys. zł, tj. o 28,26%.

Obligo kredytowe w sumie bilansowej Banku na koniec 2019 roku stanowiło 73,79% aktywów netto i w stosunku do roku poprzedniego wskaźnik ten wzrósł o 4,88%.

Wskaźnik kredytów do depozytów stanowiący 84,34% na koniec 2019 roku, był wyższy o 5,25% od wskaźnika w 2018 roku, wynoszącego 79,09%.

W strukturze kredytów należności dotyczą:

- 26,33% przedsiębiorców,
- 55,40% rolników,
- 14,94% osób prywatnych,
- 3,33% samorządu

Strukturę portfela kredytowego wg. Podmiotów przedstawia poniższa Tabela.

Struktura portfela kredytowego wg podmiotów – stan na 31.12.2019 r.

Lp	Kredyty	31.12.2018		31.12.2019		Dynamika 2019/2018
		Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	Wartość (tys. zł)	Struktura (%)	
1	Przedsiębiorców	14 823	20,82%	21 715	26,33%	146,50%
2	Rolników	42 095	59,13%	45 685	55,40%	108,53%
	w tym preferencyjne	8 062		6 431		
3	Osób prywatnych	10 444	14,67%	12 322	14,94%	117,98%
4	Samorządów	3 832	5,38%	2 749	3,33%	71,74%
	RAZEM	71 193	100,00%	82 471	100,00%	115,84%

Kredyty na działalność gospodarczą i rolniczą podlegały monitoringowi sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców. W przypadku kredytów zabezpieczonych hipotecznie przeglądowi podlegały wszystkie zabezpieczenia kredytów, w tym wyceny nieruchomości i aktualność polis ubezpieczeniowych. Strukturę prowadzonych rachunków kredytowych przedstawia poniższa Tabela.

Struktura prowadzonych rachunków kredytowych na dzień 31.12.2019 r.

Lp.	Rachunki kredytowe	31.12.2018		31.12.2019		Dynamika 2019/2018	
		Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)	Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)	Ilość umów	Zadłużenie (w tys. zł)
1	Przedsiębiorcy indywidualni	55	10 591,53	68	15 718,87	123,64%	148,41%
2	Przedsiębiorstwa, spółdzielnie i spółki	9	4 230,94	11	5 996,17	122,22%	141,72%
3	Rolnicy	467	42 095,02	468	45 685,05	100,21%	108,53%
	w tym kredyty preferencyjne	129	8 061,53	103	6 431,10	79,84%	79,78%
4	Osoby prywatne	340	10 443,65	337	12 321,93	99,12%	117,98%
5	Samorzady	3	3 832,18	3	2 749,40	100,00%	71,75%
6	Inne podmioty	0	0,00	0	0,00	0,00%	0,00%
	RAZEM	874	71 193,31	887	82 471,41	101,49%	115,84%

3. Pozostała działalność

Ważnym obszarem w Banku jest działalność rozliczeniowa oraz obsługa gotówkowa klientów. Działalność rozliczeniowa realizowana jest w znacznej części za pośrednictwem bankowości elektronicznej. W 2019 roku zwiększyła się o 3,16% liczba klientów korzystających z bankowości elektronicznej. Ilość wydanych kart bankomatowych w roku 2019 wykazała dynamikę 102,41%.

Tabela: Struktura klientów bankowości elektronicznej oraz innych produktów bankowych.

Wyszczególnienie	31.12.2018	31.12.2019	Dynamika 2019/2018
Karty wydawane :	1 119	1 146	102,41%
- klienci indywidualni	729	746	102,33%
- klienci biznesowi	390	400	102,56%
Klienci bankowości elektronicznej	729	752	103,16%
- klienci indywidualni	397	429	108,06%
- rolnicy	175	183	104,57%
- przedsiębiorcy	113	140	123,89%

W marcu 2018 roku Bank rozpoczął prowadzenie działalności walutowej. Z dniem 14.03.2018 roku podpisana została z BPS S.A., jako Bankiem Zrzeszającym, „Umowa o prowadzenie rachunków loro w walutach wymienialnych dla Banków Spółdzielczych oraz współpracy międzybankowej” w zakresie waluty USD i EUR. Skala działalności walutowej, liczona jako udział pozycji walutowych w aktywach Banku, na dzień 31.12.2019r. wyniosła 0,12%, na przyjętą w „Założeniach do planu ekonomiczno – finansowego na 2019 rok” maksymalną wartość 1%. Na dzień 31.12.2019 r. całkowita pozycja walutowa Banku ukształtowała się na poziomie +132 289,50 złotych (31 064,81 EUR przeliczone po kursie euro / PLN 4,2585), stanowiącym 1,12% funduszy własnych.

IV. SYTUACJA FINANSOWA BANKU I WYKONANIE WYNIKU FINANSOWEGO

1. Bilans

Wynik finansowy brutto za 2019 rok ukształtował się na poziomie **992 tys. zł** i był wyższy o 331 tys. zł, tj. o 50,08% a zysk netto wyniósł 652 tys. zł i był wyższy niż rok wcześniej o 233 tys. zł, tj. o 55,61%.

Suma bilansowa wzrosła o 8,17%, do poziomu 111 761 tys. zł i była skutkiem znacznego wzrostu depozytów.

W strukturze aktywów Banku w dalszym ciągu dominowały należności od sektora niefinansowego, które ukształtowały się na poziomie 75 178 tys. zł i były wyższe niż rok wcześniej o 11 571 tys. zł, tj. o 18,19%. Należności od sektora budżetowego wyniosły 2 757 tys. zł i spadły w stosunku do poprzedniego roku o 1 084 tys. zł, tj. o 28,24%.

Natomiast należności od sektora finansowego w stosunku do stanu z końca 2018 roku wzrosły o 7 843 tys. zł, tj. o 68% i wynosiły 19 368 tys. zł. Natomiast zmniejszyły się należności z tytułu dłużnych papierów wartościowych, które na 31.12.2019 r. wynosiły 10 068 tys. zł i stanowiły 9% aktywów netto.

W 2019 roku nastąpił wzrost zobowiązań wobec Klientów sektora niefinansowego o 6 895 tys. zł, tj. o 7,75% oraz wobec sektora budżetowego o 895 tys. zł, tj. o 57,72%. Zobowiązania te łącznie wyniosły 98 310 tys. zł, stanowiąc 87,96% wszystkich pasywów. Zobowiązania wobec sektora finansowego nie wystąpiły.

Kapitały własne brutto na koniec 2019 roku wynosiły **11 924 tys. zł** i stanowiły 10,67% w strukturze pasywów.

2. Rachunek zysków i strat

Mimo niskich stóp procentowych, ale przy znacznym wzroście obliga kredytowego, inwestycjom pieniężnym w lokaty na rynku międzybankowym, w bony NBP oraz w obligacje BPS S.A. wygenerowany wynik z odsetek był wyższy o 550 tys. zł, tj. o 17,73% w stosunku do roku ubiegłego. Natomiast wynik z tytułu prowizji był wyższy o 71 tys. zł tj. o 9,94%.

W roku 2019 wygenerowany został również wynik z pozycji wymiany na działalności walutowej w kwocie 27 tys. zł i był wyższy o 9 tys. zł., tj. o 49% w stosunku do roku ubiegłego.

Na dzień 31.12.2019 r. koszty działania Banku w wysokości 2 543 tys. zł były wyższe niż rok wcześniej zaledwie o 5 tys. zł, tj. o 0,20%. Koszty wynagrodzeń wraz z narzutami

wynosiły 1 878 tys. zł i były wyższe od roku poprzedniego o 24 tys. zł tj. o 1,29%. Zarówno koszty działania, jak i koszty wynagrodzeń wykazały nieznaczny wzrost w stosunku do roku ubiegłego.

Koszty działania Banku absorbowwały wynik z działalności bankowej w 56,95 %. Amortyzacja majątku wynosząca 98 tys. zł była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 15 tys. zł.

Poziom zabezpieczeń prawnych spowodował, że wynik z aktualizacji rezerw celowych na należności kredytowe za 2019 rok wynosił in plus 754 tys. zł i w tej kwocie wygenerował koszty.

Te czynniki ukształtowały za 2019 rok: przychody ogółem w wysokości 6 483 tys. zł (w tym stan rozwiązania rezerw celowych w kwocie 610 tys. zł), koszty ogółem w wysokości 5 491 tys. zł (w tym stan utworzenia rezerw celowych w kwocie 1 364 tys. zł.)

Uwzględniając wynik z tytułu aktualizacji rezerw w wysokości 754 tys. zł, zysk brutto ukształtował się w kwocie 992 tys. zł. Zysk netto wyniósł 652 tys. zł.

Wykonanie wybranych pozycji z rachunku zysku i strat przedstawia poniższa Tabela.

Wykonanie wybranych pozycji z rachunku zysku i strat za 2019 rok.

L.p.	Tytuł	31.12.2018r. (w tys. zł.)	31.12.2019r. (w tys. zł.)	Dynamika 2019/2018
1	Przychody z tytułu odsetek	4 316	4 965	115,04%
2	Koszty odsetek	1 214	1 313	108,15%
3	Wynik z tytułu odsetek	3 102	3 652	117,73%
4	Wynik z tytułu prowizji	715	785	109,79%
5	Wynik z pozycji wymiany	18	27	150,00%
6	Wynik na działalności bankowej	3 835	4 465	116,43%
7	Pozostałe przychody operacyjne	6	4	66,67%
8	Pozostałe koszty operacyjne	21	82	390,48%
9	Koszty działania banku + amortyzacja	2 621	2 641	100,76%
10	Różnica wartości rezerw i aktualizacji	539	754	139,89%
11	Wynik z działalności operacyjnej	661	992	150,08%
12	Zysk (strata) brutto	661	992	150,08%
13	Podatek dochodowy	242	340	140,50%
14	Zysk (strata) netto	419	652	155,61%

Proponowany podział nadwyżki bilansowej za 2019 rok.

Lp.	Tytuł	w zł
1.	Zysk brutto	992 333,23
2.	Podatek dochodowy	340 794,00
3.	Zysk netto do podziału	651 539,33
Z tego	1) Odpis na fundusz zasobowy (95,16 % zysku netto)	620 000,00
	3) Nagrody dla członków Rady Nadzorczej	7 700,00
	4) Fundusz społeczno-wychowawczy	23 839,23
	a. Do dyspozycji Rady Nadzorczej	2 839,23
	b. Do dyspozycji Zarządu	6 000,00
	c. na organizację jubileuszu 100-lecia Banku	15 000,00

V. WSKAŹNIKI FINANSOWE CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ BANKU.

Analiza wielkości i wskaźników charakteryzujących działalność Banku w omawianym okresie wskazuje na umiarkowane tempo rozwoju, co jest zgodne z podstawowym założeniem Strategii przyjętej na lata 2016 – 2020. Wyznaczone w dokumencie szczegółowe cele zostały zrealizowane w przeważającej większości. Bank zwiększył bazę depozytową, zaś jakość aktywów była źródłem generowania zysku oraz źródłem generowania funduszy.

W omawianym okresie nastąpił wzrost marży odsetkowej, wskaźniki finansowe były na dobrym poziomie (ze wzrostem do roku poprzedniego). Poziom wskaźników finansowych prezentuje poniższa Tabela.

Wskaźniki finansowe Banku za 2019 rok.

Tytuł	31.12.2018 r.	31.12.2019 r.
ROE brutto/netto¹	5,59 % - 3,55 %	8,09 % - 5,31 %
ROA brutto/netto²	0,67 % - 0,43 %	0,93 % - 0,61 %
Marża odsetkowa³	3,30 %	3,64 %
Koszty do przychodów⁴	68,34 %	58,05%
Kredyty/Depozyty⁵	79,09 %	84,34 %

¹ Relacja zysku netto do średniego kapitału podstawowego.

² Relacja zysku netto do średnich aktywów.

³ Relacja wyniku z odsetek do średnich aktywów.

⁴ Relacja sumy kosztów działania i amortyzacji do sumy wyniku z działalności bankowej oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych.

⁵ Relacja kredytów udzielonych klientom do depozytów klientów

Całkowity Wspólcz. Kapitał.	17,57 %	17,23 %
oraz TIER I	17,57 %	17,23 %
LCR	274 %	200 %

Na dzień 31.12.2019 roku całkowity współczynnik kapitałowy oraz TIER I ukształtował się na poziomie 17,23%. Wskaźnik udziału aktywów płynnych w aktywach netto wynosił 27,67%.

Uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, wskaźnik LCR wyliczony zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku **na dzień 31.12.2019 roku wynosi 200%**. Skonsolidowany wskaźnik banków uczestniczących w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS S.A. na dzień 31.12.2019 roku wyniósł 322%.

VI. KOMUNIKACJA Z KLIENTAMI I CZŁONKAMI.

Bank podobnie jak w latach poprzednich budował partnerskie, długofalowe relacje ze swoimi klientami i właścicielami, oparte na współpracy przynoszącej korzyści obu stronom. Lojalność i etyka były naczelną wartością we współpracy z Klientami.

Do kontaktu z klientami wykorzystywano różnorodne kanały komunikacji, m.in. spotkania indywidualne, spotkania organizowane przez Samorząd, imprezy kulturalno – oświatowe czy też Zebrania Grup Członkowskich.

Istotnym kanałem komunikacji z Klientami jest przejrzysta i przyjazna użytkownikom strona internetowa www.bswasewo.pl

Komunikacja z otoczeniem opierała się na zasadach: przejrzystości, rzetelności, wiarygodności i porównywalności danych. W Banku obowiązywały Zasady Etyki Banku Spółdzielczego w Wąsewie. Rada Nadzorcza i Zarząd przyjęły wydane przez KNF „Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, zatwierdzone przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 22.03.2015 roku. Efektem wdrażania Zasad jest „Polityka w zakresie stosowania Zasad ŁK dla instytucji nadzorowanych”, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą.

Powyższe działania zapewniły Bankowi zachowanie dobrego wizerunku oraz zaufania Klientów, co w konsekwencji przełożyło się na wzrost poziomu depozytów oraz zaspokojenie potrzeb kredytowych klientów, jak również na zachowanie norm płynności.

VII. SPOŁECZNA DZIAŁALNOŚĆ BANKU

Pomimo obniżającej się efektywności, Bank w poczuciu społecznej odpowiedzialności biznesu, wzorem lat ubiegłych uczestniczył – poprzez sponsoring i darowizny w przedsięwzięciach o istotnym znaczeniu lokalnym. Bank reagował na potrzeby społeczeństwa i starał się je wspierać, szczególnie w zakresie kultury, sportu, edukacji, przeznaczając w 2019 roku, na ten cel prawie 27 tys. zł. Bank współpracował z Samorządem, był fundatorem nagród w konkursach organizowanych przez placówki oświatowe, samorządowe oraz przekazał darowiznę na remont Kościoła w Wąsewie.

VIII. INFORMACJE DOTYCZĄCE SYSTEMU ZARZĄDZANIA BANKIEM, W TYM SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM ORAZ SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ I OPIS ZAGROŻEŃ

1. Wstęp

Bank zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzanie ryzykiem).

Bank ponadto jest uczestnikiem:

- 1) Banku Polskiej Spółdzielczości – zrzeszenia banków spółdzielczych zapewniających bezpieczeństwo funkcjonowania,
- 2) Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – instytucji ustawowo zapewniającej płynność i wypłacalność banków należących do systemu.

2. System zarządzania

W Banku Spółdzielczym w Wąsewie, działa - przyjęty uchwałami Zarządu i Rady Nadzorczej – **sformalizowany system zarządzania Bankiem, na który składają się:**

- system zarządzania ryzykiem,

- system kontroli wewnętrznej.

Obydwa ww. systemy mają kluczowe znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania Banku, realizacji jego strategii oraz interesów członków tego Banku.

System zarządzania ryzykiem definiuje role, obowiązki i uprawnienia organów oraz komórek i jednostek organizacyjnych Banku w procesie zarządzania ryzykiem oraz wzajemne interakcje pomiędzy podmiotami tego procesu.

Proces zarządzania ryzykiem obejmuje:

- 1) identyfikację ryzyka, jego ocenę i pomiar,
- 2) monitorowanie, kontrole i raportowanie,
- 3) podejmowanie decyzji i działań prowadzących do zmiany poziomu i profilu ryzyka oraz monitorowanie skutków tych decyzji i działań.

3. Strategia i cele zarządzania ryzykiem

Celem zarządzania ryzykiem jest maksymalizacja wartości Banku przez dostosowanie poziomu i profilu ryzyka do warunków rynkowych i wymogów nadzorczych oraz charakteru działalności Banku, w tym apetytu na ryzyko, poprzez:

- 1) Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
- 2) Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- a) dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- b) stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- c) monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie Strategii zarządzania ryzykiem przyjętej w Banku, obejmującej cele i organizację zarządzania ryzykiem, w tym także apetyt na ryzyko oraz na podstawie Strategii zarządzania funduszami oraz Planu kapitałowego na lata 2016-2020.

4. Organizacja i proces zarządzania ryzykiem

- 1) Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
- 2) Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
 - a) regulacje wewnętrzne, określające politykę, zasady zarządzania ryzykiem;
 - b) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - c) system limitów ograniczających ryzyko;
 - d) system informacji zarządczej;
 - e) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

- 3) Do rodzajów ryzyka uznanych za istotne, o których mowa w ust. 1, zaliczane są:
 - a) ryzyko biznesowe;
 - b) ryzyko kredytowe;
 - c) ryzyko operacyjne;
 - d) ryzyko koncentracji;
 - e) ryzyko płynności;
 - f) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
 - g) ryzyko kapitałowe;
 - h) ryzyko walutowe;
 - i) ryzyko braku zgodności uznawane za ryzyko trudnomieralne.
- 4) Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa, rekomendacji i wytycznych KNF, przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych, a także zaleceń wydanych przez podmioty zewnętrzne w wyniku przeprowadzonych kontroli.
- 5) Aktualizacji procedur dokonuje się częściej w przypadku wystąpienia istotnych zmian w otoczeniu rynkowym, wpływających na politykę i poziom ryzyka Banku.
- 6) Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do Stanowiska zarządzania ryzykami i analiz, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Podstawowe informacje na temat organizacji i procesów zarządzania ryzykiem:

1. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

- 1) W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:
 - a) Rada Nadzorcza;
 - b) Zarząd;
 - c) Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - zarządzanie nadwyżką środków,
 - sprzedaż kredytów,
 - identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego i koncentracji dla pojedynczych transakcji,

- windykację i restrukturyzację kredytów,
- pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego,
- nadzorowanie bezpieczeństwa informacji, w tym przetwarzanie danych osobowych oraz nadzorowanie bezpieczeństwa systemów informatycznych.

2) **Członkiem Zarządu nadzorującym zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności Banku jest Prezes Zarządu.**

3) Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

4) Komórki organizacyjne Banku (lub wyznaczone osoby w Banku) biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w strategii zarządzania ryzykiem, w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

2. Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka wykonywane przez: Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz.

1) Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody dostosowane do profilu, skali i złożoności aktywności Banku.

2) Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

3) Metody, w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

4) Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

3. Limity ograniczające ryzyko

1) Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne, ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

- 2) Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
- 3) Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Rozporządzeniu CRR oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę działalności.
- 4) Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
- 5) Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
- 6) Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
- 7) Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - Analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - Apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - Analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - Zmiany w otoczeniu zewnętrznym;
 - Wyniki testów skrajnych;
 - Wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

4. Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

- 1) Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji (sprawozdawczości) zarządczej.
- 2) System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - Rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - Profilu ryzyka;
 - Stopnia wykorzystania limitów;
 - Wyników testów warunków skrajnych;
 - Skutków decyzji w obszarze zarządzania ryzykiem.
- 3) Monitorowanie i raportowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.

- 4) Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
- 5) Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
- 6) Zasady raportowania w Banku uregulowane zostały w Instrukcji System Informacji Zarządczej. Określa ona m. in. szczegółowy wykaz sprawozdań, osób odpowiedzialnych za ich sporządzanie oraz ich terminy; a zakres informacji dla każdego z rodzajów ryzyka jest określony w regulacjach zarządzania tymi rodzajami ryzyka.

Ryzyka oceniane jako istotne są monitorowane w Banku w okresach kwartalnych. Ponadto ryzyko płynności badane jest codziennie. Informacje na ten temat – w ramach systemu informacji zarządczej - są przekazywane Zarządowi. Zarząd bada prawidłowość i jakość sporządzanych informacji i cyklicznie przekazuje informacje o zarządzaniu podstawowymi ryzykami bankowymi Radzie Nadzorczej.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem, w Banku działa Stanowisko zarządzania ryzykami i analiz, którego zadaniem jest bieżący pomiar i monitoring procesów zarządzania ryzykiem biznesowym, ryzykiem rynkowym, ryzykiem płynności, ryzykiem operacyjnym, oraz ryzykiem kredytowym. Ponadto Stanowisko określa wymogi kapitałowe w zakresie ICAAP oraz przeprowadza testy warunków skrajnych dla każdego rodzaju ryzyka uznanego za istotne oraz dla ICAAP. Przeprowadza też testy warunków skrajnych dla ryzyka operacyjnego i testów ciągłości działania oraz planów awaryjnych Planu Utrzymania Ciągłości Działania w zakresie Procesów Kluczowych i Krytycznych.

W zakresie zarządzania ryzykiem biznesowym badane są następujące obszary:

- Bilans Banku wraz z pozycjami pozabilansowymi, rachunek zysków i strat oraz szczegółowe zestawienie kosztów i dochodów Banku,
- Raport z wykonania planu finansowego w tym wyniku finansowego,
- Informacja dotycząca podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych Banku,
- Sprawozdanie z działalności handlowej,
- Informacja o kształtowaniu się wybranych wskaźników ekonomicznych przyjmowanych w ocenie punktowej w SOZ BPS S.A.

Ryzyko wyniku finansowego (biznesowe) rozumiane jest jako ryzyko realizacji wyniku finansowego poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju, głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału, w tym ryzyko odnoszące się do niezdolności Banku do utrzymania wystarczającego i stabilnego poziomu rentowności. Ryzyko to obejmuje: ryzyko strategiczne, ryzyko wyniku finansowego, ryzyko otoczenia ekonomicznego, ryzyko regulacyjne oraz ryzyko konkurencji.

W 2019 roku ryzyko biznesowe było uznane za ryzyko istotne. Bank zarządzał ryzykiem wyniku finansowego opracowując Plan ekonomiczno – finansowy, który uwzględniał wpływ warunków makroekonomicznych na poziom ryzyka i adekwatność kapitałową w okresie planowanym.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym:

Podstawowym celem Banku w zakresie ryzyka kredytowego było utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego przy jednoczesnym zapewnieniu optymalnego poziomu dochodowości i optymalnej alokacji kapitału.

Do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego Bank stosował metodę standardową.

Zarządzaniu ryzykiem kredytowym służyła organizacja procesu zarządzania zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami, a w szczególności:

- obowiązywał rozdział funkcji pracowników generujących ryzyko od funkcji oceny i kontroli ryzyka,
- decyzje kredytowe zapadały na kilku poziomach decyzyjnych, w zależności od wysokości zaangażowania klienta i ryzyka transakcji kredytowej,
- Bank monitorował wszystkie ekspozycje kredytowe, w tym finansujące nieruchomości, zabezpieczone hipotecznie oraz ekspozycje detaliczne. W centrali Banku wyodrębniono stanowisko dokonujące monitoringu sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorców,
- opracowano procedury oceny zdolności kredytowej w podziale na segmenty klientów (osoby fizyczne, rolnicy, podmioty gospodarcze, jednostki samorządu terytorialnego),
- ustalono limity ograniczające ryzyko branżowe, a także w zakresie koncentracji zabezpieczeń.

Jakość portfela kredytowego z uwzględnieniem podmiotów wg stanu na dzień 31.12.2019 r. przedstawia poniższa Tabela.

Lp.	Wyszczególnienie	Stan kredytów w sytuacji:					Ogółem
		Normalnej	Pod obserwacją	Poniżej standardu	Wątpliwej	Straconej	
(w tys. zł)							
1	Przedsiębiorcy,spółki	21 715	0	0	0	0	21 715
2	Rolnicy	39 257	1 774	1 796	582	2 276	45 685
3	Osoby prywatne	11 840	0	0	0	482	12 322
4	Samorządy	2 749	0	0	0	0	2 749
5	Kredyty ogółem	75 561	1 774	1 796	582	2 758	82 471

Głównym źródłem ryzyka kredytowego był portfel kredytowy. W Banku już od 2016 roku nastąpiło pogorszenie jakości portfela kredytowego kredytów rolniczych, na co miały wpływ: susza w 2016 roku, kary mleczne oraz spadek cen mleka. Udział kredytów zagrożonych w obliżu na koniec okresu sprawozdawczego wynosił 5 136 tys. zł tj. 6,23% portfela kredytowego i stanowił spadek w stosunku do 2018 roku o kwotę 1 312 tys. zł, tj. o 20,35%. W kategorii kredytów straconych znajdują się ekspozycje kredytowe trzech Kredytobiorców, przy czym w stosunku do dwóch Kredytobiorców aktualnie trwa postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego. Natomiast jednemu z Kredytobiorców ze względu na opóźnienia w spłatach została wypowiedziana umowa kredytowa i aktualnie trwa przygotowanie do wszczęcia procesu egzekucyjnego. W kategorii kredytów wątpliwych znajduje się ekspozycja kredytowa tylko jednego Klienta, który został zaklasyfikowany do tej kategorii ze względu na ocenę sytuacji ekonomiczno-finansową, natomiast kredyty obsługiwane są terminowo. W kategorii kredytów poniżej standardu znajdują się ekspozycje kredytowe jednego Kredytobiorcy, zaklasyfikowane do tej kategorii ze względu na ocenę sytuacji ekonomiczno-finansową, a kredyty obsługiwane są terminowo.

Na dzień 31.12.2019 roku **utworzone rezerwy celowe na kredyty zagrożone stanowiły kwotę 3 717 tys. zł.** Na kredyty zagrożone w roku 2019 dotworzone zostało 745 tys. zł kwoty rezerw celowych. Wskaźnik pokrycia należności zagrożonych rezerwami celowymi stanowił 72,37 %.

Stan rezerw obrazuje poniższa Tabela.

Stan rezerw na kredyty zagrożone na dzień 31.12.2019 r.

Lp	Sytuacja kredytu	31.12.2018			31.12.2019		
		Stan kredytów	Stan rezerw	Rezerwy/ Kredyty	Stan kredytów	Stan rezerw	Rezerwy/ Kredyty
		(w tys. zł)			(w tys. zł)		
1	W sytuacji poniżej standardu	3 115	381	12,23%	1 796	672	37,42%
2	W sytuacji wątpliwej	128	61	47,67%	582	286	49,14%
3	W sytuacji straconej	3 205	2 530	78,94%	2 758	2 758	100,00%
4	RAZEM	6 448	2 972	46,10%	5 136	3 717	72,37%

Rezerwy celowe na należności detaliczne i pod obserwacją na koniec 2019 roku wynosiły kwotę **96 tys. zł**. Ponadto zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2017 roku, poz.1965), Bank utworzył odpisy aktualizacyjne należności związanych z poszczególnymi kategoriami ekspozycji kredytowych w wysokości wymaganego poziomu rezerw celowych a dotyczące **niespłaconych odsetek w wysokości 43 720,85 zł**, dla poszczególnych kategorii:

- 1) 96,37 zł dla kategorii „Normalne”,
- 2) 27,58 zł dla kategorii „Pod obserwacją”,
- 3) 43 596,90 zł dla kategorii „Stracone”.

W zakresie zarządzania płynnością badane są następujące obszary:

- Źródła finansowania działalności Banku
- Zaangażowanie środków oraz aktywa płynne
- Analiza zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów
- Analiza największych deponentów, dużych depozytów oraz depozytów osób wewnętrznych w bazie depozytowej Banku
- Analiza stabilności bazy depozytowej Banku
- Analiza wskaźnikowa ryzyka płynności

- Kontrola przestrzegania ustalonych limitów ostrożnościowych
- Prognoza płynności finansowej Banku
- Analiza wewnętrznych cen transferowych (FTP)
- Testy warunków skrajnych

Celem zarządzania płynnością finansową Banku było dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania, w szczególności depozytów osób fizycznych oraz utrzymywanie wszystkich wskaźników płynnościowych, w tym przede wszystkim nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR, na bezpiecznych poziomach, zgodnych z obowiązującymi wymogami. Stabilność pozyskiwanych środków i systematyczny wzrost kwoty osadu na depozytach są szczególnie istotne dla finansowania długoterminowych należności Banku.

Zarząd zarządza płynnością poprzez równoczesne zarządzanie aktywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku. **Udział kredytów wg. wartości nominalnej w aktywach wg. wartości bilansowej** na koniec roku osiągnął poziom **73,79%**. Relacja obligacji kredytowego do stanu depozytów wyniosła 84,34%, a do depozytów stabilnych w aktywach wg. wartości bilansowej 81,67%. Aktywa płynne na koniec roku stanowiły 26,75% aktywów wg. wartości bilansowej.

Nadwyżka depozytów ponad kredyty na koniec roku wyniosła 15,31 mln zł.

Bank posiadał znaczące nadwyżki środków płynnych, które lokował na rynku pieniężnym w Banku Zrzeszającym oraz w bezpieczne papiery wartościowe (najwięcej w bony NBP).

W omawianym okresie doskonalono proces zarządzania płynnością. Poziom ryzyka płynności nie stanowił zagrożenia dla terminowej spłaty zobowiązań.

W zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej badane są następujące obszary:

- Stopy bazowe w okresach przeszłych oraz prognozy,
- Struktura aktywów i pasywów oprocentowanych,
- Stopień niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych – luka przeszacowania .
- Wpływ zmiany stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
- Wpływ zmiany stóp procentowych na wartość ekonomiczną Banku,
- Testy warunków skrajnych,
- Analiza wskaźnikowa - Podstawowe wskaźniki dot. aktywów i pasywów oprocentowanych,
- Realizacja limitów - kontrola przestrzegania ustanowionych limitów,

Analizy obejmowały wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy i fundusze własne. Ryzyko stopy procentowej znajduje się na poziomie umiarkowanym. Analiza ryzyka stopy procentowej wykazała, iż na zmianę wyniku odsetkowego Banku największy wpływ ma ryzyko przeszacowania. Analiza wykazała, że Zarząd prawidłowo zainwestował środki, stopy na rynku znajdują się na poziomie rentowności osiąganey przez Bank. Bank tworzy kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej w wysokości 179 tys. zł. Zgodnie z obowiązującymi przepisami przeprowadzono testy warunków skrajnych, obejmujące spadek/wzrost podstawowych stóp procentowych o 200 pb.

W zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym badane są następujące obszary:

- Analiza rejestru incydentów ryzyka, wielkość oszacowanych i poniesionych strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- Mapa ryzyka operacyjnego oraz informacja o propozycjach działań zarządczych celem ograniczenia poziomu ryzyka operacyjnego,
- Informacja o kształtowaniu się KRI.
- Informacja o funkcjonowaniu obszarów technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w Banku.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym było ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym, budowę świadomości pracowników poprzez odpowiednie szkolenia i działania zarządcze, a także skutecznego systemu monitorowania ryzyka i kontroli wewnętrznej.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka operacyjnego obejmującego **ryzyko prawne i ryzyko braku zgodności** było dążenie do minimalizowania skutków nieprzestrzegania zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych, a także właściwą ochronę interesów Banku przez stałe aktualizowanie procedur bankowych, kontrolę ich przestrzegania, wsparcie informatyczne, szkolenia a także korzystanie z zewnętrznego wsparcia prawnego.

Celem strategicznym w zakresie części ryzyka będącego **ryzykiem systemów informatycznych i ich bezpieczeństwa** było systematyczne dostosowywanie systemu do wymogów prawa, wprowadzanie nowych produktów oraz nowych wersji oprogramowania, w tym oprogramowania wspomagającego zarządzanie ryzykiem, a także programów

służących bezpieczeństwu sieci i systemów informatycznych oraz budowa świadomości ryzyka wśród pracowników poprzez niezbędne szkolenia i działania zarządcze.

Celem strategicznym w zakresie **ryzyka utraty reputacji** była budowa właściwego wizerunku Banku i przeciwdziałanie zjawiskom grożącym utracie wizerunku Banku, jako: stabilnego podmiotu finansowego, spełniającego wymagania prawne i regulacyjne, właściwie reagującego na potrzeby klientów oraz uczestniczącego w pozytywny sposób w rozwoju lokalnego środowiska.

W 2019 roku zdarzenia i incydenty ryzyka operacyjnego generujące rzeczywiste i potencjalne straty ewidencjonowano w systemie informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Bank dokonywał wyceny zdarzeń, ustalając rzeczywiste i potencjalne koszty, które za 2019 rok oszacowano na kwotę 4,7 tys.zł. Bank określił apetyt na ryzyko oraz zdefiniował procesy kluczowe i krytyczne, dla których opracował plany ciągłości działania. Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne na koniec 2019 roku wyniósł 545 tys. zł.

W zakresie ICAAP i ryzyka kapitałowego badane są następujące obszary:

- Adekwatność kapitałowa – wymogi kapitałowe, z podziałem na klasy ekspozycji kredytowych i przypisanymi im wagami ryzyka, w tym współczynnik wypłacalności i wewnętrzny współczynnik wypłacalności
- Wyliczenie wskaźnika dźwigni finansowej,
- Testy warunków skrajnych dla ICAAP

Celem strategicznym w zakresie ryzyka kapitałowego było zapewnienie odpowiedniej struktury funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności. Bank realizował powyższe poprzez optymalizację wyniku finansowego oraz przeznaczanie go na zwiększenie funduszy własnych Banku. W okresie sprawozdawczym Bank przeznaczył 95,86 % zysku netto na fundusze niepodzielne.

Fundusze własne na 31.12.2019 roku wynosiły 11 924 tys. zł. W strukturze funduszy dominowały fundusze podstawowe 11 859 tys. zł (99,45% funduszy własnych), w tym fundusz zasobowy, który stanowił prawie 91,15% wszystkich funduszy własnych.

Strukturę funduszy własnych przedstawia poniższa Tabela.

Struktura funduszy własnych wg stanu na dzień 31.12.2019 r.

L.p.	Struktura funduszy	31.12.2018		31.12.2019		Dynamika
		Wartość (w tys. zł)	Struktura	Wartość (w tys. zł)	Struktura	2019 / 2018 %
1	Fundusz zasobowy	10 409	90,21%	10 810	90,66%	103,85%
2	Fundusz udziałowy	738	6,40%	723	6,06%	97,97%
3	Fundusz rezerwowy	136	1,19%	136	1,14%	100,00%
4	Fundusz ogólnego ryzyka	190	1,64%	190	1,59%	100,00%
5	Fundusz z aktualizacji wyceny	65	0,56%	65	0,55%	100,00%
	RAZEM	11 538	100,00%	11 924	100,00%	103,35%

Poczynając od 01.01.2014 roku w zakresie rachunku funduszy własnych i adekwatności kapitałowej obowiązują przepisy Parlamentu Europejskiego i Rady (EU) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. (CRR) oraz Rozporządzenie uzupełniające nr 241/2014 z 14.01.2014 r.

Poziom funduszy własnych netto wg CRR/CRD na dzień 31.12.2019 r. przedstawiono w poniższej Tabeli.

Fundusze własne wg CRR/CRD uwzględniane do wyliczenia współczynników kapitałowych

L.p.		Stan (w tys. zł) 31.12.2019r.	Struktura
1	Fundusz udziałowy	626	5,29%
2	Fundusz zasobowy	10 810	91,40%
3	Fundusz rezerwowy	136	1,15%
4	Fundusz ogólnego ryzyka	190	1,61%
5	Fundusz z aktualizacji wyceny	65	0,55%
6	Korekty funduszy Tier I	0	0,00%
7	Fundusze Tier I po korektach	11 827	100,00%
8	Fundusze Tier II		0,00%
9	Razem fundusze własne netto	11 827	100,00%

Adekwatność kapitałowa Banku oceniana była w oparciu o sformalizowane procedury wewnętrzne, zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku. Badaniu podlegały wszystkie ryzyka zidentyfikowane w Banku, w wyniku czego tworzono wymóg kapitałowy.

W 2019 roku odpowiedni poziom oraz właściwa struktura funduszy własnych w pełni zabezpieczały ryzyko związane z prowadzoną działalnością. Sytuacja w obszarze adekwatności kapitałowej była stabilna. Całkowity współczynnik kapitałowy w całym okresie kształtował się na dobrym poziomie, zapewniając bezpieczeństwo środków zgromadzonych na rachunkach bankowych. Wymogi kapitałowe przedstawia poniższa Tabela.

Wymogi kapitałowe z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka wg stanów na 31.12.2019 r

RYZYO	WYMÓG KAPITAŁOWY
FILAR I	
Ryzyko Kredytowe	4 946,00
Ryzyko Rynkowe	0,00
Ryzyko Operacyjne	546,00
Ryzyko Koncentracji	0,00
SUMA	5 492,00
FILAR II	
Ryzyko kredytowe	0,00
Ryzyko koncentracji	0,00
Ryzyko stopy procentowej	179,00
Ryzyko płynności	10,00
SUMA	189,00
Oszacowany wymóg kapitałowy	5 680,00
Łączny współczynnik kapitałowy	17,23%
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	16,66%
Współczynnik kapitału Tier I	17,23%
Uznany kapitał	11 827,00

Łączny współczynnik kapitałowy został obliczony zgodnie z wytycznymi zawartymi w standardach CRR. Relacja całkowitego wymogu kapitałowego do funduszy własnych netto wynosiła 48 %. Nadwyżka funduszy ponad wymagany kapitał wewnętrzny, wynosząca 6 147 tys. zł, pozwala na rozszerzenie działalności i umożliwia stabilny rozwój Banku.

Zarząd Banku – na podstawie otrzymywanych informacji ze Stanowiska zarządzania ryzykami i analiz, Sprawozdań z kontroli wewnętrznej sprawowanej przez Stanowisko ds. zgodności/kontroli wewnętrznej, stwierdza, że:

- w roku 2019 były sukcesywnie i skutecznie realizowane procesy, mające na celu usprawnienie identyfikacji, kwantyfikacji oraz zarządzania ryzykiem w Banku;
- **pozytywnie ocenia funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem, uznając, że jego struktura zapewnia możliwości identyfikacji ryzyk, bieżącego monitoringu oraz raportowania** – i na tej podstawie podejmowania w odpowiednim czasie ewentualnych działań korygujących.

5. System kontroli wewnętrznej.

1. System kontroli wewnętrznej jest dostosowany do struktury organizacyjnej oraz wielkości i stopnia złożoności działalności Banku i obejmuje mechanizmy kontroli ryzyka, badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, realizowany m. in. przez osobę odpowiedzialną za zapewnienie zgodności i kontroli wewnętrznej (stanowisko utworzone z dniem 1 marca 2017 roku) oraz audyt wewnętrzny Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
2. Celem Systemu Kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku,
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, standardami rynkowymi i normami etycznymi.
3. W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka, wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy, realizując cele i ustalone zadania,
4. W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi, prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości: w celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.
5. System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m. in. na adekwatność kapitałową,

rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

6. System kontroli wewnętrznej obejmuje całą działalność Banku.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank powołuje:

1. Funkcję kontroli, na którą składają się:

- a. Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
- b. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).

2. Stanowisko ds. zgodności, którego zadania przypisano Stanowisku ds. zgodności/kontroli wewnętrznej.

3. Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS.

7. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku.

8. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

9. Rada Nadzorcza Banku zapewnia, aby kontrola wewnętrzna i audyt były sprawowane z zachowaniem zasad zapewniających unikanie konfliktów interesów, w tym z zachowaniem zasady, że osoby przeprowadzające kontrolę wewnętrzną i audyt nie powinny być powiązane personalnie z osobami kontrolowanymi.

10. Bezpośredni nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej, w tym nad audytem wewnętrznym, sprawuje Prezes Zarządu.

11. Mechanizmy kontrolne funkcjonujące na wszystkich szczeblach działalności Banku służą zapewnieniu prawidłowego wykonywania czynności i realizacji zadań Banku, a także mają na celu ograniczenie zidentyfikowanych w procesach ryzyka.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- 1) regulacje wewnętrzne, tj.: zasady, polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności Banku,
- 2) zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 3) limity ostrożnościowe, ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku wraz z zasadami ustalania ich

poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,

- 4) wewnętrzny system sprawozdawczości zarządczej,
 - 5) kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego przełożonego i niezależne stanowisko kontroli wewnętrznej,
 - 6) Kontrola dostępu,
 - 7) Systemy weryfikacji, uzgadniania oraz zatwierdzania i autoryzacji.
12. Działanie mechanizmów kontrolnych zapewnione jest w dwóch etapach:
- 1) Ustanowienie wewnętrznych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) Sprawdzanie ich przestrzegania m. in. poprzez kontrolę wewnętrzną.
13. Kierownicy jednostek (Centrala, POK, Filia) i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:
- 1) Odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów kontroli wewnętrznej,
 - 2) Monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów kontroli.
14. Celem kontroli wewnętrznej jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami, limitami i przepisami oraz bieżące eliminowanie, oddziaływanie i reagowanie na nieprawidłowości. Kontrola ma charakter ciągły, realizowana jest we wszystkich obszarach działalności Banku.
15. Wszystkie czynności kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego są dokumentowane, a o wynikach i wnioskach z przeprowadzonych czynności informowany jest Zarząd i Rada Nadzorcza.
16. Wnioski z kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego Zarząd uwzględnia w bieżącej działalności oraz na ich podstawie przedstawia Radzie Nadzorczej okresową informację (sprawozdanie) dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej.
17. Rada Nadzorcza co najmniej raz w roku dokonuje oceny adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.
18. Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny. Rodzaje kontroli wewnętrznej:
1. Kontrola bieżąca – każdy pracownik ma obowiązek stosowania mechanizmów kontroli, zawartych w wewnętrznych regulacjach Banku. W zakres kontroli

bieżącej wchodzi również weryfikacja bieżąca pozioma i pionowa, której wymogi są określone w procedurach Banku.

2. Kontrole planowane:

- 1) audyt wewnętrzny – sprawowany przez odpowiednie komórki Spółdzielni Systemu Ochrony BPS w zakresie oceny systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz adekwatnością kapitałową.
- 2) kontrole kierownicze – testowanie poziome stosowania mechanizmów kontrolnych sprawowane przez przełożonych w stosunku do nadzorowanych pracowników,
- 3) kontrole problemowe – testowanie stosowania mechanizmów kontrolnych, obejmujące badanie wybranych zagadnień lub przebiegu określonych czynności w jednej lub kilku komórkach organizacyjnych Banku, przez wyznaczone komórki organizacyjne Banku. Testowanie poziome występuje w przypadku kontrolowania komórek organizacyjnych przez inne komórki w ramach tej samej linii obrony. Testowanie pionowe występuje w przypadku, gdy komórki pierwszej linii obrony są kontrolowane przez komórki organizacyjne drugiej linii obrony.

3. Kontrole doraźne – postępowania wyjaśniające podejmowane na polecenie Prezesa Zarządu lub na wniosek Rady Nadzorczej Banku.

19. Weryfikacja stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej sprawowana jest jako ciągła analiza przebiegu i rezultatów pracy poszczególnych pracowników poprzez codzienne kontrolowanie wszystkich czynności, w celu zapewnienia ich zgodności z procedurami i mechanizmami kontroli. Stanowi ona równocześnie podstawę weryfikacji poprawności procedur i sprawności działania mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych.
20. Testowanie obejmuje w szczególności działania zmierzające do porównywania stanów faktycznych ze stanami postulowanymi lub pożądanymi, wyznaczonymi przez obowiązujące regulacje wewnętrzne Banku (strategie, plany, polityki, procedury). Zakres mechanizmów kontrolnych objętych testowaniem jest określony w wewnętrznych instrukcjach oraz ujęty w macrylicy funkcji kontroli.
21. Testowanie stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej wykonywane jest w sposób planowy, tj. na podstawie zatwierdzonych planów testowania. Plany testowania stosowania mechanizmów kontrolnych są sporządzane w oparciu o macrylicę funkcji kontroli wewnętrznej. Roczny plan testowania zatwierdza Zarząd

Banku. Zarząd w cyklach półrocznych otrzymuje sprawozdanie z realizacji planu testowania.

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Wąsewie **działa na podstawie przepisów wewnętrznych**, w szczególności polityk, regulaminów i zasad, **uchwalonych przez Zarząd i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą**. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz identyfikuje obszary działalności, operacje, transakcje oraz inne czynności przeznaczone do stałego monitorowania.

Procedury i mechanizmy kontroli wewnętrznej podlegają corocznemu przeglądowi i ocenie.

Z dniem 1 marca 2017 roku zostało utworzone stanowisko ds. zgodności/kontroli wewnętrznej i kontrole poszczególnych odcinków działalności dokonywane są przez pracownika tego stanowiska.

Zarząd Banku przygotował matrycę kontroli oraz plan kontroli (Plan testowania) na 2019 rok.

IX. Polityka wynagrodzeń.

1. Na politykę wynagrodzeń w Banku składają się:

- 1) Uchwała Zebrania Przedstawicieli w sprawie ustalenia diet za posiedzenia dla członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Wąsewie,
- 2) Polityka wynagrodzeń Banku Spółdzielczego w Wąsewie,
- 3) Polityka wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na ryzyko Banku Spółdzielczego w Wąsewie,
- 4) Regulamin wynagradzania Zarządu Banku Spółdzielczego w Wąsewie,
- 5) Uchwały Rady Nadzorczej ustalające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu.

2. Rada Nadzorcza

- 1) Szczegółowe zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustalane są zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi, obowiązującymi w Banku w formie uchwały Zebrania Przedstawicieli w sprawie ustalenia wynagrodzenia za posiedzenia dla członków Rady Nadzorczej.

- 2) Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej określa Uchwała Zebrania Przedstawicieli w postaci wysokości diet za udział w posiedzeniach.

3. Zarząd

- 1) Wynagrodzenie członków Zarządu Banku obejmuje składniki stałe oraz składniki zmienne.
- 2) Składniki wynagrodzenia są tak ustalane, aby odpowiadały rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganych przy jej wykonywaniu, uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, zapewniały prawidłowość realizacji przez członków Zarządu zadań wynikających z działalności Banku, a przede wszystkim ograniczały chęć podejmowania nadmiernego ryzyka.
- 3) Szczegółowe zasady wynagradzania członków Zarządu określa Regulamin wynagradzania Zarządu Banku Spółdzielczego w Wąsewie.
- 4) Rada Nadzorcza przygotowuje i przedstawia Zebraniu Przedstawicieli, raport z oceny funkcjonowania polityki wynagradzania w Banku, a Zebranie Przedstawicieli dokonuje oceny, czy ustalona polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania Banku.
- 5) Polityka wynagradzania podlega niezależnemu przeglądowi.

X. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art.22aa ustawy – Prawo bankowe.

1. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków, dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej oraz Radę Nadzorczą w zakresie członków Zarządu.
2. Ocena ma charakter uprzedni przed powołaniem oraz następczy w trakcie pełnienia funkcji.
3. Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną w 2019 roku oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy Prawo bankowe.

XI. Ujawnienia informacji objętej wymogiem art. 111 a ust. 1 ustawy - Prawo bankowego

1. Bank Spółdzielczy w Wąsewie nie prowadzi działalności poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Stopa zwrotu z aktywów, obliczona jako iloraz zysku netto i sumy bilansowej, na koniec 2019 roku wyniosła 0,61%, a na 31.12.2018 r. 0,43%.
3. Sprawozdanie z działalności Banku podlega badaniu zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości i jest ogłaszane jako załącznik do rocznego sprawozdania finansowego Banku.
4. Bank ogłasza sprawozdanie z działalności Banku oraz cały opis systemu zarządzania na stronie internetowej Banku.
5. Na wniosek Komisji Nadzoru Finansowego, Bank będzie ogłaszał także informacje o których mowa w art. 431 – 455 rozporządzenia nr 575/2013.

XII. PRZEWIDYWANE WARUNKI REALIZACJI WYNIKU FINANSOWEGO w 2020 ROKU.

Sytuacja makroekonomiczna, w jakiej przyjdzie działać bankom w 2020 roku, dość znacznie będzie się różniła od tej z roku 2019. Przewidywane jest spowolnienie PKB. Niższemu tempu wzrostu gospodarczego będzie towarzyszyć odczuwalnie podniesiona inflacja. Dla wzrostu gospodarczego nadal decydująca jest rola konsumpcji, która według przewidywań ekonomistów będzie rosła wolniej niż w ubiegłym roku. Rynek pracy nadal będzie wspierać sytuację finansową gospodarstw domowych poprzez wysoką dynamikę płac. Dodatkowo historycznie niskie bezrobocie oraz rządowe programy społeczne, z których korzystają gospodarstwa domowe, np. 500+, wypłatki, pozwalają oczekiwać dobrych wyników w zakresie konsumpcji prywatnej. Jednocześnie występuje szereg działań, związanych ze spowolnieniem inwestycji, m.in.: rosnące koszty ograniczające marże przedsiębiorstw, kontynuowany będzie proces uszczelniania systemu podatkowego, zorientowany głównie na wzrost poboru podatku od towarów i usług oraz zwalczanie związanych z nim oszustw. Rada Polityki Pieniężnej najprawdopodobniej będzie się starała możliwie długo zachować stopy procentowe na niezmienionym poziomie. Te okoliczności będą miały wpływ na zachowania podmiotów gospodarczych, co z kolei przełoży się na sytuację banków.

Sytuację w sektorze bankowym w Polsce determinować będą czynniki, generujące wzrost kosztów lub spadek przychodów, takie jak:

1. Obowiązujący od 2017 roku wzrost składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, wynikający z regulacji unijnych i sytuacji w krajowym sektorze finansowym,
2. Szeroki zakres zmian w dużej ilości przepisów prawnych dotyczących sektora finansowego, generujący koszty ich wdrożenia,
3. Duże zaangażowanie zasobów banku w odpowiedzi na wyzwania regulacyjne, technologiczne, intelektualne, sprawozdawcze,
4. Koszty budowy systemów służących państwu, takich jak split payment czy STIR,
5. Wprowadzone limity dotyczące pobieranych od konsumentów odsetek, opłat i prowizji,
6. Wzrost kosztownych obowiązków informacyjnych banków wobec klientów i organów zewnętrznych,
7. Finansowanie kosztów funkcjonowania Rzecznika Finansowego,
8. Konieczność działania w środowisku rekordowo niskich stóp procentowych, wzrost wymagań dotyczących kapitału, wynikający z regulacji unijnych,
9. Wzrost kosztów ochrony przed przestępczością elektroniczną,
10. Nakłady na bezpieczeństwo informatyczne.

Obecni klienci są coraz dojrzałsi, bardziej wyedukowani. Relatywnie rosnąca liczba osób starszych w populacji zmienia oblicze rynku. W opinii ekspertów Unii Europejskiej klienci stają się bardziej pragmatyczni, coraz większą uwagę zwracają na jakość życia, wygodę, odpoczynek. Zmienia się także struktura potrzeb klientów - rośnie znaczenie dóbr, produktów i usług, związanych z utrzymaniem rodziny, mieszkania, gospodarstw rolnych, inwestowaniem w przyszłość, samokształceniem, efektywnym spędzaniem wolnego czasu. Nabywcy są uważniejsi, bardziej wybiórczy w zakupach i wymagający, lepiej poinformowani, silnie zindywidualizowani. Klienci banków wyrażają rosnące żądania różnorodności, zwiększenia możliwości wyboru. Jednocześnie stają się bardziej otwarci na nowe idee, nowości, a jakość i oszczędność czasu cenią silniej niż pieniądze. Bank musi podążać za potrzebami klientów i oferować usługi, które ich wspomagają. Coraz większe znaczenie odgrywają kanały elektroniczne i nowoczesne technologie. Rosnąca konkurencja wśród banków i instytucji finansowych uwidacznia proces zmian zachodzących nie tylko na rynku podaży, czyli od strony oferty instytucji finansowych, ale także od strony popytowej, czyli zmian w zachowaniach nabywców produktów i usług bankowych oraz wynikających z nich tendencji. Dlatego aktywność i umiejętności sprzedażowe pracowników, sprawność działania, rozwiązania proceduralne i

organizacyjne dostosowane do zmieniających się warunków otoczenia oraz wymagań muszą być stale podwyższane. I jest to priorytetowe zadanie na najbliższy okres czasu.

W polskim sektorze bankowym systematycznie wzrasta konkurencja. Wynika ona po pierwsze z obecności banków z kapitałem zagranicznym, które systematycznie rozszerzają zakres świadczonych przez siebie usług, a po drugie ze wzrostu pozycji konkurencyjnej podmiotów nie będących bankami, oferujących jednak usługi i produkty o charakterze bankowym. Do mniejszych miejscowości „wchodzą” teraz duże banki, działające dotychczas w dużych miastach. Duże banki dysponują większymi budżetami na reklamę, a narzędzia oddziaływania na klienta mają coraz bardziej wyrafinowane. Bank będzie musiał sprostać konkurencji wobec komercyjnych banków sieciowych, banków spółdzielczych i agencji finansowych. Może to skutkować zwiększoną presją cenową na produkty i usługi oferowane przez Bank. Działalność Banku musi być ukierunkowana na dotrzymanie tempa konkurencji i reagowanie w odpowiednim momencie na oczekiwania własnych klientów i udziałowców.

Ekonomiści przewidują, że w 2020 roku sektor bankowy w dalszym ciągu będzie działał w środowisku niskich stóp procentowych, co przy rosnących kosztach technologii bankowej oraz pogorszającym się portfelu kredytowym w sektorze bankowości spółdzielczej może wymusić procesy łączeniowe.

Pomimo wielu zagrożeń w otoczeniu zewnętrznym, nieuchronnych zmian organizacyjnych i technologicznych, Zarząd Banku jest przekonany, że działanie w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS zapewni Bankowi bezpieczeństwo i możliwość dalszego rozwoju.

Plan finansowy do realizacji w 2020 roku zatwierdzony przez Radę Nadzorczą, przewiduje wypracowanie zysku brutto w kwocie 1 040 tys. zł, a netto w kwocie 690 tys. zł.

Ta decyzja pozwoli Bankowi na dalsze umacnianie pozycji Banku na rynku usług bankowych a przede wszystkim dalszą specjalizację w obsłudze średniej i drobnej przedsiębiorczości, a także w obsłudze klientów indywidualnych.

Wąsewo, dnia 26.02.2020 r.

Opracowała:
Urszula Zalewska

Zarząd Banku